

ความคิดเห็นต่อนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพของ
ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4

15

THE OPINION LEVEL OF SCHOOL ADMINISTRATORS TOWARDS THE 15 YEARS
FEE-FREE AS EDUCATIONAL QUALITY POLICY IN NAKHON SI THAMMARAT
PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 4

นันทิยา อินมณเฑียร*

ดร.วีระยุทธ สุตสมบูรณ์**

ดร.ประยงค์ ชูรักษ์**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นต่อนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 และเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะในการดำเนินงานนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 จำนวน 142 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นต่อนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 จำนวน 1 ฉบับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

- ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 เกี่ยวกับนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย พบว่า เรื่องที่ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าอยู่ในระดับมากเป็นลำดับแรก คือ ด้านอุปกรณ์การเรียน รองลงมา คือ ด้านเครื่องแบบนักเรียน ด้านหนังสือเรียน และด้านกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ตามลำดับ
- ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานนโยบายเรียนฟรี 15 ปีอย่างมีคุณภาพ พบว่า เป็นปัญหาในด้านการปฏิบัติ เช่น ระบบการจัดซื้อพัสดุ คุณภาพของหนังสือ เครื่องแบบนักเรียนซึ่งเป็นปัญหาด้านความเข้าใจในแนวทางการปฏิบัติและปัญหาด้านงบประมาณที่ไม่เพียงพอ

* นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

** อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

*** ศึกษาพิเศษชำนาญการพิเศษ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ABSTRACT

This research aimed to examine the opinion levels of school administrators towards the 15 years fee-free as educational quality policy in Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 4, and to propose the policy suggestion towards the 15 years fee-free as educational quality policy. The population was 142 school administrators in Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 4. The research instrumentation was a questionnaire which separated into 3 aspects. The quantitative data were analyzed by percentile, mean and standard deviation. The qualitative data was analyzed by content analysis.

The research results revealed that:

1. As whole as, the opinion level of school administrators towards the 15 years fee-free as educational quality policy in Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 4 as whole was at high level. Then, the results analyzed in aspects found that the major issue was educational materials, the minor issues were student's uniform, text book, and students' quality educational development, respectively.
2. The policy suggested that the 15 years fee-free as educational quality policy found that the problems and obstacles for conduction as follow as: purchasing system, quality of text book and student's uniform. The finding could be promoted the procedural knowledge and the insufficient budget as well as.

บทนำ

พระบรมราชาโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลปัจจุบัน ได้พระราชทานแก่คณะครูและนักเรียนที่ได้รับพระราชทานรางวัล เมื่อวันที่จันทร์ที่ 27 กรกฎาคม พ.ศ.2554 ความว่า “การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างและพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ และคุณธรรมของบุคคล สังคมและบ้านเมืองใดให้การศึกษาที่ดีแก่เยาวชนได้อย่างครบถ้วน ล้วนพอเหมาะกันทุกๆ ด้าน สังคมและบ้านเมืองนั้นก็จะมีพลเมืองที่มีคุณภาพซึ่งสามารถธำรงรักษาความเจริญมั่นคงของประเทศชาติไว้ และพัฒนาให้ก้าวหน้าต่อไปได้โดยตลอด”

ในขณะที่สถานการณ์ของโลกเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในทุกด้านความเจริญก้าวหน้าของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของผู้คนในยุคโลกาภิวัตน์ ดังนั้นเราจึงต้องเตรียมความพร้อมในการพัฒนาคนให้สามารถช่วยตนเองและผู้อื่นได้ตามอัธยาศัย อันจะเป็นการพัฒนาประเทศชาติเป็นส่วนรวม เครื่องมือที่สำคัญก็คือการศึกษา ที่ต้องนำมาใช้เป็นกลไกในการสร้างชาติ สร้างคน และสร้างงาน เพื่อให้ประชากรในชาติเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ องค์การแห่งการเรียนรู้ และสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยมุ่งหวังให้ประชาชนชาวไทยมีศักยภาพในการพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี และร่วมกันพัฒนาประเทศชาติให้สามารถอยู่ในสังคมโลกได้อย่างสันติสุข

แนวความคิดเกี่ยวกับทิศทางการจัดการศึกษารวมทั้งบทบาทของการศึกษา ได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องมาโดยลำดับ และมีความชัดเจนยิ่งขึ้น เมื่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 ซึ่งถือเป็นรัฐธรรมนูญที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการศึกษาชัดเจน และสมบูรณ์ที่สุดได้ระบุถึงประเด็นที่น่าสนใจหลายประการ โดยเฉพาะ มาตรา 81 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 ได้กำหนดไว้ว่า “รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชน จัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรมจัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบ

ประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปวิทยาการต่างๆ เร่งรัดพัฒนาส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นศิลปะ และวัฒนธรรมของชาติ” สืบเนื่องจากรัฐธรรมนูญดังกล่าว จึงมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งในหมวดที่ 1 บททั่วไปว่าด้วย ความมุ่งหมายและหลักการ มาตราที่ 6 ระบุว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญาความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” (สำนักปฏิรูปการศึกษา. 2543)

การดำเนินงานตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปีอย่างมีคุณภาพทั้ง 5 รายการ ได้แก่ ค่าจัดการเรียนการสอน หนังสือเรียน อุปกรณ์การเรียน เครื่องแบบนักเรียนและกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ตามแนวทางการดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วมต่อนโยบายเรียนฟรี 15 ปีอย่างมีคุณภาพ กำหนดให้สถานศึกษามีหน้าที่แต่งตั้งคณะกรรมการภาคี 4 ฝ่าย ได้แก่ ผู้แทนครู ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชน ผู้แทนคณะกรรมการนักเรียน เตรียมบัญชีรายชื่อหนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ ข้อมูลรายการหนังสือเรียน คัดเลือกหนังสือเรียนโดยครูผู้สอนผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการวิชาการ คณะกรรมการสถานศึกษาและคณะกรรมการภาคี 4 ฝ่าย จัดซื้อตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม จัดสรรให้นักเรียนครบทุกคน โดยไม่เรียกเก็บคืน ด้านอุปกรณ์การเรียนและเครื่องแบบนักเรียน ดำเนินการโดยแต่งตั้งคณะกรรมการอย่างน้อย 2 คนทำหน้าที่จ่ายเงินสดให้แก่นักเรียนหรือผู้ปกครอง จัดเตรียมเอกสารหลักฐาน วางแผนการเบิกจ่ายเงิน ประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนทราบและถือปฏิบัติในการจัดซื้ออุปกรณ์การเรียนและเครื่องแบบนักเรียน ให้แก่นักเรียนและผู้ปกครอง จ่ายเงินให้แก่นักเรียนตามแผนที่วางไว้และแต่งตั้งคณะกรรมการควบคุม ติดตาม ดูแลให้นักเรียนมีเครื่องแบบนักเรียนและอุปกรณ์การเรียนจริง การดำเนินการในด้านกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ให้สถานศึกษาจัดทำโครงการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 4 ประเภท ได้แก่ กิจกรรมวิชาการ กิจกรรมคุณธรรม ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด กิจกรรมทัศนศึกษาและกิจกรรมการบริการสาธารณชนและ ICT ภายใต้วงเงินงบประมาณที่ได้รับและงบเงินอุดหนุนรายหัวปกติ ทั้งนี้โครงการกิจกรรมต้องให้ภาคี 4 ฝ่ายและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีส่วนร่วมพิจารณาดำเนินกิจกรรมตามแผนงานโครงการแต่ละกิจกรรม ทั้งนี้ต้องปฏิบัติตามระเบียบที่เกี่ยวข้องในแต่ละประเภท ประเมินผลการดำเนินงานกิจกรรม รายงานผลการดำเนินงานกิจกรรมตามระยะเวลา (กระทรวงศึกษาธิการ. 2555)

คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ข้อ 3 การลดความเหลื่อมล้ำของสังคมและการสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการของรัฐการจัดระเบียบสังคม สร้างมาตรฐานด้านคุณธรรมจริยธรรม และธรรมาภิบาลให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนทั่วไป โดยใช้ค่านิยมหลัก 12 ประการ การศึกษาและการเรียนรู้ การทะนุบำรุงศาสนา ศาสนา และวัฒนธรรม จัดให้มีการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้ โดยให้ความสำคัญทั้งการศึกษาในระบบและการศึกษาทางเลือกไปพร้อมกัน เพื่อสร้างคุณภาพของคนไทยให้สามารถพัฒนาตนได้เต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2558)

นโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ พลเรือเอกณรงค์ พิพัฒนาศัย ได้กำหนดนโยบายด้านการพัฒนาและปฏิรูปการศึกษา จะต้องยึดหลักการมีส่วนร่วมและการกระจายอำนาจและความต้องการของทุกภาคส่วนในสังคม การสร้างโอกาสทางการศึกษาจะต้องให้ความสำคัญให้กับการสร้าง ความเท่าเทียมและเป็นธรรม โดยการน้อมนำแนวทางการพัฒนาระบบการจัดการศึกษาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และเทคโนโลยีสารสนเทศ การพัฒนาระบบการจัดการศึกษาและพัฒนาหลักสูตรทางการศึกษา ต้องให้ความสำคัญกับการยกระดับความรู้ให้มีคุณภาพและมาตรฐานสากลควบคู่ไปกับการส่งเสริมการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและปลูกฝังคุณธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ. 2558)

ในปัจจุบันรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2558 ก็ยังดำเนินการอยู่ตามนโยบายของรัฐ และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 10 วรรคหนึ่ง ได้บัญญัติไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่าง

ทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” ซึ่งเป็นข้อกำหนดที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตั้งแต่ปีการศึกษา 2552 ต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้ดำเนินการตามนโยบายดังกล่าวข้างต้น โดยจัดทำโครงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 (ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 และภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558) ขึ้น เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างเต็มตามศักยภาพ เน้นการสร้างโอกาสทางการศึกษา กระจายโอกาสในสังคมไทย โดยคำนึงถึงการสร้างความเสมอภาคและความเป็นธรรมให้เกิดขึ้นแก่ประชากรทุกกลุ่ม รวมถึงผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาสผู้พิการผู้บกพร่องทางกาย และการเรียนรู้ รวมทั้งชนกลุ่มน้อย เพิ่มโอกาสทางการศึกษาและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคมในการบริหารและจัดการศึกษา และเพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายเป็นการบรรเทาความเดือดร้อนของผู้ปกครอง (กระทรวงศึกษาธิการ. 2558)

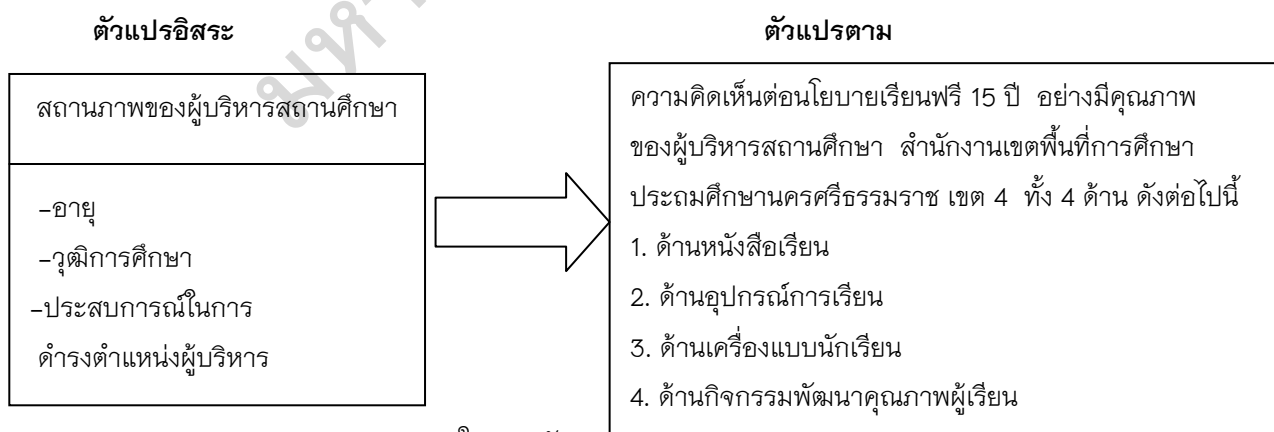
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ได้สนองนโยบายครั้งนี้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยสร้างความเข้าใจกับผู้บริหาร/ผู้ปกครอง/ส่วนราชการและภาคประชาชนให้ทราบ มีการกำกับติดตามและรายงานอย่างต่อเนื่อง มีการจ่ายเงินให้ผู้ปกครองเพื่อนำไปซื้อชุดนักเรียน อุปกรณ์การเรียน โรงเรียนจัดหาหนังสือเรียนและจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยจึงได้สังเกตเห็นความสำคัญเกี่ยวกับนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ จึงได้ศึกษานโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นต่อนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 และเพื่อรวบรวมปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางในการดำเนินงานนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาเอกสารและงานวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาความคิดเห็นต่อนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 ตามโครงการสนับสนุนการจัดการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย 15 ปี อย่างมีคุณภาพ ทั้ง 4 ด้าน 1) ด้านหนังสือเรียน 2) ด้านอุปกรณ์การเรียน 3) ด้านเครื่องแบบนักเรียน 4) ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยสรุปกรอบแนวคิด ในการวิจัยดังภาพที่ 1



ภาพประกอบ 1 กรอบความคิดในการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษา/ผู้ปฏิบัติราชการแทนผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 จำนวน 142 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อสอบถามความคิดเห็นต่อนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นแบบสอบถามเลือกตอบ เกี่ยวกับ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านหนังสือเรียน ด้านอุปกรณ์การเรียน ด้านเครื่องแบบนักเรียน และ ด้านกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

ตอนที่ 3 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนานโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด เป็นการถามความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคในการดำเนินการนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าและดำเนินการสร้างแบบสอบถาม โดยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิด หลักการ และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องจากหนังสือ เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็น และข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม จากนั้นนำร่างแบบสอบถาม เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบเนื้อหาและภาษาที่ใช้ในแบบสอบถาม และนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (index of item objective congruence : IOC) ได้ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา เป็นยอมรับได้ทุกข้อ โดยแต่ละข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67–1.00 และนำแบบสอบถามที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญพิจารณาให้ความเห็นชอบแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มประชากรในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 30 คน และรับคืนไปวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีของของครอนบาค (Cronbrach, 1990 อ้างถึงใน พงษ์รัตน์ ทวีรัตน์, 2540 : 125–126) ได้ค่าเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.95 จากนั้นนำเสนอผลการทดลองเครื่องมือต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อขอความเห็นชอบและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงเครื่องมือก่อนนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

วิธีรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ไปถึงผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลวิจัย เรื่อง ความคิดเห็นต่อนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

นครศรีธรรมราช เขต 4 ทำการแจกแบบสอบถามความคิดเห็นต่อนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 กับประชากร คือ ผู้บริหารโรงเรียน จากนั้นผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ติดตาม และรับแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเองทุกโรงเรียน

2. ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์และจำนวนของแบบสอบถามทุกชุดภายหลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาความคิดเห็นต่อนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ผู้ศึกษาได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นมีลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check list) ใช้คำร้อยละในการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check list) มีลักษณะเป็นแบบตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert Scale) มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ซึ่งมีความหมาย ดังนี้

- ระดับ 5 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด
- ระดับ 4 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก
- ระดับ 3 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง
- ระดับ 2 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยน้อย
- ระดับ 1 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยน้อยที่สุด

ทำการวิเคราะห์ข้อมูลของค่าเฉลี่ยและเกณฑ์ที่ใช้แปลความหมายค่าเฉลี่ยในส่วนของการคำถามที่เป็นแบบมาตรฐานส่วนประมาณค่า โดยใช้เกณฑ์สมบูรณ์ (Absolute Criteria) ตามแนวคิดของเบสท์ (Best, 1977) ซึ่งแบ่งคะแนนเป็นช่วงๆ มีความหมายดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
- ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
- ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค และแนวทางการพัฒนาการพัฒนานโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ ซึ่งเป็นข้อมูลที่มีลักษณะปลายเปิด (open-ended)

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาต่อนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4

1.1 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

1.1.1 การหาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหาและโครงสร้าง (Content Validity) ของแบบสอบถามโดยใช้สูตรของไรวินเนลลีและแฮมเปิลตัน

1.1.2 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัก

1.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

1.2.1 ค่าร้อยละ (Percentage) ในการวิเคราะห์แบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) ในการวิเคราะห์แบบสอบถามตอนที่ 2 เกี่ยวกับความคิดเห็นต่อนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4

1.2.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ในการวิเคราะห์แบบสอบถามตอนที่ 2 เกี่ยวกับความคิดเห็นต่อนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4

1.3 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ในการวิเคราะห์แบบสอบถามตอนที่ 3 เกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคและแนวทางการพัฒนาการพัฒนานโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ ซึ่งเป็นข้อมูลที่มีลักษณะปลายเปิด (open-ended) ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 เกี่ยวกับนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย พบว่า เรื่องที่ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าอยู่ในระดับมากเป็นลำดับแรก คือ ด้านอุปสรรค การเรียน รองลงมา คือ ด้านเครื่องแบบนักเรียน ด้านหนังสือเรียน และด้านกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ตามลำดับ

2. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานนโยบายเรียนฟรี 15 ปีอย่างมีคุณภาพ พบว่า เป็นปัญหาในด้าน การปฏิบัติ เช่น ระบบการจัดซื้อพัสดุ คุณภาพของหนังสือ เครื่องแบบนักเรียนซึ่งเป็นปัญหาด้านความเข้าใจในแนวทางการปฏิบัติและปัญหาด้านงบประมาณที่ไม่เพียงพอ

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ความคิดเห็นต่อนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 โดยภาพรวม อยู่ในระดับ มาก เนื่องจาก ด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 49 ได้บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับ การศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” และ พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มาตรา 10 วรรค 1 บัญญัติว่า “การจัดการศึกษาต้องจัด ให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมี คุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” เพื่อช่วยลดภาระของผู้ปกครอง และเปิดโอกาสให้เด็กไทยทุกคนได้เข้าถึงการศึกษาที่มี คุณภาพอย่างทั่วถึงเท่าเทียม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นายณรงค์ แผ้วพลสง นายเอกชัย กาญจนนา และคณะเจ้าหน้าที่ กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 (บทคัดย่อ : 2552) เรื่อง ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มี ต่อนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่าการดำเนินงานโดยภาพรวม มี ความพึงพอใจในระดับมาก โดยมีความพึงพอใจมากเรียงตามลำดับดังนี้ 1) การจัดมอบเงินให้ซื้อเครื่องแบบนักเรียน/อุปกรณ์ การเรียนมีระบบการจัดการที่ดีพึงพอใจในระดับมาก 2) ขั้นตอนในการรับเงินตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพมี

ความพึงพอใจระดับมาก 3) ระบบการจัดหนังสือเรียนให้กับนักเรียนมีความเหมาะสม มีความพึงพอใจระดับมาก 4) เอกสารชี้แจงและแนะนำข้อมูลในการซื้อชุดนักเรียน อุปกรณ์การเรียนมีความเหมาะสมมีความพึงพอใจระดับมาก จุดเด่น และข้อดีของนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ คือช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง. การดำเนินนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ มีความสะดวก รวดเร็วและมีความเหมาะสม

นอกจากนี้สอดคล้องกับงานวิจัย ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่องการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ พบว่า ด้านปริมาณ นักเรียนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย สำหรับรายการหนังสือเรียน อุปกรณ์การเรียน เครื่องแบบนักเรียน และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านคุณภาพ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อนักเรียนตามที่กำหนด สามารถดำเนินการด้วยความโปร่งใส และตรวจสอบได้ ด้านความพึงพอใจ ผู้ปกครองมีความพึงพอใจในระดับมาก

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานนโยบายเรียนฟรี 15 ปีอย่างมีคุณภาพ พบว่า เป็นปัญหาในด้านการปฏิบัติ เช่น ระบบการจัดซื้อพัสดุ คุณภาพของหนังสือ เครื่องแบบนักเรียนซึ่งเป็นปัญหาด้านความเข้าใจในแนวทาง การปฏิบัติและปัญหาด้านงบประมาณที่ไม่เพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นายณรงค์ แผ้วพลสง นายเอกชัย กาญจนนา และคณะเจ้าหน้าที่กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 (บทคัดย่อ : 2552) เรื่อง ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่า ควรจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมในการจัดซื้อชุดนักเรียน / ชุดพลศึกษา และควรปรับระบบการบริหารจัดการด้านพัสดุให้มีความยืดหยุ่น มากขึ้น ข้อเสนอแนะในการดำเนินนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ ควรดำเนินนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ อย่างต่อเนื่องและขยายไปจนถึงระดับปริญญาตรี

ข้อเสนอแนะ

จากข้อค้นพบและการอภิปรายผลที่นำเสนอไปแล้วนั้น เพื่อให้งานเกิดประโยชน์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1. จากผลการศึกษาที่พบว่า ความคิดเห็นในด้านหนังสือเรียนโรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มาจากประชาชนเป็นคณะกรรมการจัดซื้อ อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในนโยบายยิ่งขึ้น ควรสร้างความเข้าใจให้กับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มาจากประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการในการจัดซื้อหนังสือเรียน การส่งคืนหลักฐานการจ่ายเงินจากนักเรียน ผู้ปกครอง อยู่ในระดับปานกลาง ควรกำชับในเรื่องหลักฐานการจ่ายเงินให้ตรงตามกำหนดเวลา ไม่ล่าช้าส่วนโรงเรียนมีการวางแผนการจัดกิจกรรมค่ายวิชาการทั้ง 8 กลุ่มสาระ ยังอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งโรงเรียนควรจัดกิจกรรมบูรณาการในการจัดกิจกรรมด้านวิชาการเพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้ครบทั้ง 8 กลุ่มสาระ

2. ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ ควรมีการนำปัญหามาวิเคราะห์หาสาเหตุที่แท้จริง เพื่อให้สามารถแก้ปัญหาได้ตรงจุด และควรมีผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมาร่วมมือกันแก้ไขปัญหา โดยมีการวางแผน กำหนดขั้นตอน มีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล เพื่อการปรับปรุง พัฒนาให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้นต่อไป

3. แนวทางการพัฒนาการบริหารนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ ผู้บริหารควรมีการสื่อสารในองค์กรให้เข้าใจตรงกันถึงเป้าหมายนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ ทั้งนี้เพื่อป้องกันความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้น และเพื่อให้สามารถทำงานไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งจะทำให้การปฏิบัติงานตามนโยบายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาครั้งนี้ทำให้ทราบถึง สภาพการดำเนินงานนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานตามนโยบาย เพื่อให้งานวิจัยนี้มีประโยชน์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ศึกษาทัศนคติ / ความพึงพอใจของผู้ปกครองและชุมชนต่อนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ
2. ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ
3. ศึกษาแนวทางการดำเนินงานของโรงเรียนต่างๆ ที่สามารถดำเนินงานนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. แนวทางการดำเนินงานตามนโยบายการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐานปีงบประมาณ พ.ศ.2555. กรุงเทพฯ : ชุมชนุสสทกรณการเกษตรแห่งประเทศไทย, 2555.
- กระทรวงศึกษาธิการ. แนวทางการดำเนินงานโครงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐานปีงบประมาณ พ.ศ.2558. กรุงเทพฯ : ชุมชนุสสทกรณการเกษตรแห่งประเทศไทย, 2558.
- ณรงค์ แผ้วพลสง นายเอกชัย กาญจนนา และคณะเจ้าหน้าที่กลุ่มนโยบายและแผน. ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีวิชัย เขต 1, 2552.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : สำนักงานทดสอบการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2540.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2543.
- Best, W. John. Research in Education. New Jersey : Perntice-Hall, 1977.

วารสารบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร